

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om lantmäteriavgift**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om lantmäteriavgift ändras så att alla de kostnader, inklusive förrättningsresekostnaderna, som lantmateriförrättningarna eller lantmateriuppdragen åsamkar staten läggs till grund för lantmäteriavgiften. Utgångspunkten är att de kostnader som staten haft för förrättningar och uppdrag skall uppbäras till staten till fullt belopp.

För att säkerställa betalningen av lantmäte-

riavgifterna föreslås att i lagen fogas stadganden om att förskott på lantmäteriavgiften skall uppbäras eller säkerhet fordras i de fall om vilka stadgas genom förordning. Genom förordning skall också kunna stadgas om uppbärande av indrivningskostnader och dröjsmålsavgift på grund av försummad betalning.

Lagen avses träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Lantmäteriavgiften är en avgift som betalas till staten för lantmateriförrättningar och lantmateriuppdrag. Om lantmateriförrättningen utförs av fastighetsingenjören i en kommun, skall avgiften dock betalas till kommunen. Med avgiften täcks en del av statens eller kommunens kostnader för förrättningarna. I fråga om lantmateribyråernas kostnader i samband med lantmateriförrättningarna utgår lagen om lantmäteriavgift (320/72) ifrån att staten får stå för förrättningsresekostnaderna och ca en tredjedel av de övriga kostnaderna medan förrättningens sakägare betalar resten. Förrättningsresekostnaderna består av lönekostnaderna för den arbetstid som använts för resan samt resekostnadsersättningarna.

I olika lagar finns det särskilda stadganden om att förrättningskostnaderna för nyskiften och vissa andra lantmateriförrättningar som tjänar allmänt intresse antingen helt eller delvis skall betalas av statens medel.

Till grund för lantmäteriavgiften läggs dels

en arbetstidsersättning, dels en ersättning för allmänna kostnader. Arbetstidsersättningen bestäms utgående från självkostnadsvärde så, att ersättningen grundar sig på de genomsnittliga kostnaderna för avlöningen av de olika personalgrupper som deltagit i förrättningen eller uppdraget, beräknade enligt den arbetstid som använts för förrättningen eller uppdraget. Genom ersättningen för de allmänna kostnaderna ersätts staten för en del av de förrättningskostnader som inte är lönekostnader. Ersättningen för de allmänna kostnaderna är en genom förordning fastställd procentuell andel av arbetstidsersättningen.

För de lantmateriförrättningar och lantmateriuppdrag i fråga om vilka det inte stadgats särskilt att de skall betalas av statens medel, var lantmateribyråernas förrättningskostnader 180 milj. mk och förrättningsresekostnader 16 milj. mk år 1992. Nyskiften och andra förrättningar som helt eller delvis skall betalas av statens medel kostade dessutom lantmateribyråerna sammanlagt 26 milj. mk, resekostnaderna inberäknade.

Lantmäteristyrelsens sammanlagda kostnader för utvecklings- och ledningsuppgifter i anslutning till lantmateriförrättningar och lantmateriuppdrag år 1992 var 21 milj. mk, varav 16 milj. mk hänförde sig till de sedvanliga lantmateriförrättningarna och 5 milj. mk till de förrättningar som helt eller delvis skall betalas av statens medel.

Intäkterna av avgifterna för de sedvanliga lantmateriförrättningarna uppgick 1992 till 146,5 milj. mk. För nyskiftesförrättningarna uppbars dessutom 3,5 milj. mk i lantmateravgifter. Året i fråga täckte således intäkterna av lantmateravgifterna för andra förrättningar än de om vilka stadgats att de skall betalas av statens medel 81 % av lantmateribyråernas totala kostnader enligt lagen om lantmateravgift och 75 % av lantmateribyråernas kostnader för alla ovan nämnda förrättningar. De uppburna lantmateravgifterna täckte 69 % av hela lantmateriverkets sammanlagda kostnader för förrättningarna i fråga.

Intäkterna för 1992 påverkades av att lantmateravgiften den 1 september 1991 höjdes med ca 11 % samt av att uppbörden började ske snabbare.

Intäkterna för år 1993 och de därpå följande åren påverkas av den ändring av lagen om lantmateravgift som trädde i kraft den 1 februari 1993 och som gör det möjligt att uppbära delbetalningar i fråga om lantmateravgiften för oavslutade förrättningar. Delbetalningen gäller kostnaderna för de arbeten som utförts under året. Genom den ändring av förordningen om lantmateravgift (398/72) som trädde i kraft den 1 juni 1993 höjdes dessutom procenttalet för ersättningen för allmänna kostnader från 40 till 70. Av denna anledning steg de arbetstidsbaserade lantmateravgifterna med ca 21 %. Från denna tidpunkt höjdes också arealersättningarna för styckningar med i genomsnitt 23 % och arealersättningarna för klyvningar med i genomsnitt 31 %.

Statsrådet har i sitt principbeslut av den 14 oktober 1992 förutsatt att lantmateriförvaltningens verksamhet rationaliseras och att betalningspolitiken effektivteras så, att inbesparingarna uppgår till 20 milj. mk år 1993, 50 milj. mk år 1994 och 100 milj. mk år 1995.

Produktiviteten i fråga om förrättningarna har under de senaste åren ökat betydligt snabbare än vad som förutsatts i de mål som uppställts för statsförvaltningen, år 1991 med nästan 10 % och år 1992 med nästan 6 %. I

verksamhets- och ekonomiplanerna för de följande åren utgår man ifrån att produktiviteten fortfarande ökar minst 2,5 % varje år och att förrättningskostnaderna minskar på motsvarande sätt. Trots detta kommer lantmateriverket inte att kunna nå de inbesparingsmål som i statsrådets ovan nämnda principbeslut uppställts i fråga om statsekonomi, om inte också lantmateravgifterna höjs så att de motsvarar självkostnadsvärdet.

För att lantmateriverkets kostnader för lantmateriförrättningar och lantmateriuppdrag, inklusive förrättningsresekostnader, i sin helhet skall kunna täckas med hjälp av lantmateravgifterna, skall grunden för bestämmandet av ersättningen för allmänna kostnader ändras så, att förrättningsresekostnaderna samt centralförvaltningens kostnader även räknas till de i lagen avsedda övriga kostnaderna. Dessutom skall det procenttal som gäller de allmänna kostnaderna bestämmas genom förordning så, att de ersättningar för allmänna kostnader som bestäms på basis av procenttalet i genomsnitt täcker alla kostnader som lantmateriverket orskats av förrättningarna och uppdragen, med undantag av lönekostnaderna.

De åligganden som gäller registreringen av förrättningar hör inte till uppgifterna enligt lagen om lantmateravgift, och därför skall de kostnader som hänför sig till registreringen även i fortsättningen bekostas av samhället.

Enligt den gällande lagen kan för en oavslutad förrättning, innan den slutliga lantmateravgiften uppbärs, årligen uppbäras ett delbelopp av lantmateravgiften. Delbetalningen motsvarar de arbeten som utförts under året samt kostnaderna för dessa. Genom detta förfarande kan man tidigarelägga betalningen av fordringarna till staten och på så sätt säkerställa att de betalningsskyldiga betalar lantmateravgifterna. Vad kortvariga förrättningar beträffar, till vilka styckningarna till övervägande del hör, kommer delbetalning dock inte i fråga. För att garantera att avgiften betalas ingår i lagen också stadganden om att en lägenhet i fråga om vilken lantmateravgift har påförts utgör pant för lantmateravgiften och för räntan på den, och att den som äger en lägenhet vilken utgör pant personligen svarar för lantmateravgiften.

I praktiken har det dock visat sig att ovan nämnda stadganden som avser att trygga betalningen av lantmateravgiften inte garanterar att avgiften fås av de betalningsskyldiga eller

tas ut ur den lägenhet som utgör pant. Fordringar om ca 0,1 milj. mk måste årligen avskrivas på grund av gäldenärernas bestående insolvens. Under de senaste åren har avskrivningarna ökat. Lantmäteriavgiften har förblivit obetald bl.a. i fall där företag som idkat fastighetsaffärer gått i konkurs efter förrättningen men innan lantmäteriavgiften har hunnit uppbäras.

För att undvika förluster och för att trygga betalningen av lantmäteriavgifterna föreslås att lagen ändras så att det av sakägarna skall kunna uppbäras förskott på lantmäteriavgiften eller fordras säkerhet för betalningen av lantmäteriavgiften enligt vad som stadgas genom förordning. Det är meningen att förskott skall uppbäras eller säkerhet fordras endast i undantagsfall, om det finns grundad anledning att ifrågasätta sökandens eller någon annan betalningsskyldig sakägars betalningsförmåga och statens intresse på grund av avgiftens storlek är betydande.

Enligt de gällande stadgandena uppbärs en årlig dröjsmålsränta om 16 % på de förfallna beloppet, om lantmäteriavgiften inte betalas inom föreskriven tid. Utöver räntekostnaderna medför ett dröjsmål med betalningen också indrivningskostnader, om man blir tvungen att vidta indrivningsåtgärder för att erhålla avgiften och dröjsmålsräntan. För att indrivningskostnaderna skall kunna täckas föreslås att i lagen tas in ett stadgande enligt vilket genom förordning kan stadgas om uppbärande av indrivningskostnader. Eftersom en enskild dröjsmålsränta till sitt belopp ofta är ganska obetydlig och kostnaderna för indrivningsåtgärderna vanligen relativt små och i allmänhet ganska lika till storleken, föreslås dessutom att

en fast dröjsmålsavgift skall kunna uppbäras i stället för dröjsmålsränta och indrivningskostnader. Om dröjsmålsavgiften stadgas närmare genom förordning.

2. Propositionens verkningar

Propositionen har inga verkningar i fråga om organisation och personal.

Den i propositionen föreslagna ändringen av grunderna för bestämmandet av lantmäteriavgiften innebär att lantmäteriverkets intäkter av lantmäteriavgifterna ökar med i genomsnitt ca 35 milj. mk per år. Dessutom beräknas förskottsbetalningarna och säkerheterna minska de lantmäteriavgifter som inte kan indrivras med ca 0,2 milj. mk per år. I och med uppbärandet av indrivningskostnaderna och ibruktagandet av en dröjsmålsavgift torde lantmäteriverkets intäkter öka med ca 0,1 milj. mk. Genom dessa förändringar kommer alla kostnader som uppstår i samband med lantmäteriförrättningar och lantmäteriuppdrag att kunna täckas genom lantmäteriavgifterna i fråga om sådana förrättningar och uppdrag som inte enligt särskilda stadganden eller föreskrifter skall betalas av statens medel.

3. Ärendets beredning

Propositionen har beretts vid lantmäteristyrelsen. Lantmäteriverkets direktion har behandlat ärendet och för sin del godkänt propositionen. Den fortsatta beredningen av propositionen har skett vid jord- och skogsbruksministeriet som tjänsteuppdrag.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

2§. I 1 mom. stadgas att till grund för bestämmandet av lantmäteriavgiften läggs en arbetstidsersättning och en ersättning för allmänna kostnader. I 3 punkten stadgas närmare om hur ersättningen för allmänna kostnader skall bestämmas.

Det föreslås, i enlighet med vad som anförts i den allmänna motiveringen, att stadgandet i 3 punkten ändras så att de i lagrummet avsedda övriga kostnaderna även omfattar förrättningsresekostnaderna, och att det procenttal som anges genom förordning och som gäller ersättningen för allmänna kostnader fastställs så att den ersättning som bestäms på basis av pro-

centtalet i genomsnitt täcker alla de kostnader för lantmåteriförrättningar och lantmåteriuppdrag som inte innefattas i arbetstidsersättningen.

9 §. Det föreslås, i enlighet med vad som anförts i den allmänna motiveringen, att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. med stadganden om förskott och säkerhet i fråga om lantmåteriavgift.

Fordrande av förskottsbetalning och säkerhet skall vara åtgärder för säkerställande av att lantmåteriavgiften betalas då det finns grundad anledning att ifrågasätta den betalningsskyldiges förmåga att betala den slutliga lantmåteriavgiften. Eftersom dessa åtgärder skall vidtas endast i undantagsfall, föreslås att närmare stadganden om åtgärderna skall utfärdas genom förordning. Genom förordning skall t.ex. stadgas om när förskott skall uppbäras eller säkerhet fordras samt om förskottsbeloppet och hurudana säkerheter som godtas.

11 §. I 2 mom. stadgas om den dröjsmålsränta som skall betalas på lantmåteriavgift.

Om man på grund av försummad lantmåteriavgift eller dröjsmålsränta på denna blir tvungen att vidta indrivningsåtgärder, medför åtgärderna kostnader bl.a. för arbetstiden. För

att dessa kostnader skall kunna täckas föreslås att indrivningskostnaderna skall kunna uppbäras enligt vad som stadgas genom förordning. Så som i den allmänna motiveringen konstaterades, är beloppet av den försummade dröjsmålsräntan ofta ganska obetydligt och kostnaderna för indrivningsåtgärderna tämligen ringa och summan relativt konstant. I dessa fall är det ändamålsenligt att det i stället för en dröjsmålsränta och indrivningskostnader uppbärs en fast dröjsmålsavgift som i genomsnitt täcker dröjsmålsräntan och indrivningskostnaderna.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att till 2 mom. fogas stadganden enligt vilka om uppbärande av indrivningskostnader och dröjsmålsavgift kan stadgas genom förordning.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den
199 .

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om lantmäteriavgift

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 2 maj 1972 om lantmäteriavgift (320/72) 2 § 1 mom. 3 punkten och 11 § 2 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 2 § 1 mom. 3 punkten i lag av den 23 december 1988 (1161/88) och 11 § 2 mom. i lag av den 22 december 1989 (1265/89), samt

fogas till 9 §, sådan den lyder ändrad genom lagar av den 3 april 1992 och den 11 december 1992 (305 och 1277/92), ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Till grund för bestämmandet av lantmäteriavgiften lägges:

3) för ersättande av statens övriga kostnader en andel av arbetstidsersättningen som uträknas enligt ett genom förordning angivet procenttal (*ersättning för allmänna kostnader*).

9 §

Av den som ansökt om förrättning och övriga sakägare kan uppbäras förskott på lantmäteriavgiften och fordras säkerhet för betalningen av lantmäteriavgiften enligt vad som stadgas genom förordning.

11 §

Om lantmäteriavgiften inte betalas inom fastställd tid, skall en årlig dröjsmålsränta om 16 procent betalas på det förfallna beloppet. Om uppbärande av indrivningskostnader på grund av försummad betalning kan stadgas genom förordning. Genom förordning kan också stadgas om en fast dröjsmålsavgift som uppbärs i stället för dröjsmålsränta och indrivningskostnader.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Den tillämpas också på förrättningar som är oavslutade när lagen träder i kraft.

Helsingfors den 10 december 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister *Martti Pura*

Lag

om ändring av lagen om lantmäteriavgiften

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 2 maj 1972 om lantmäteriavgift (320/72) 2 § 1 mom. 3 punkten och 11 § 2 mom.,

dessalagrum sådana de lyder, 2 § 1 mom. 3 punkten i lag av den 23 december 1988 (1161/88) och 11 § 2 mom. i lag av den 22 december 1989 (1265/89), samt

fogas till 9 §, sådan den lyder ändrad genom lagar av den 3 april 1992 och den 11 december 1992 (305 och 1277/92), ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Till grund för bestämmandet av lantmäteriavgiften lägges:

3) för *partiellt* ersättande av statens övriga kostnader, med undantag av förrättningsresekostnaderna, en andel av arbetstidsersättningen som uträknas enligt ett genom förordning angivet procenttal (*ersättning för allmänna kostnader*).

3) för ersättande av statens övriga kostnader en andel av arbetstidsersättningen som uträknas enligt ett genom förordning angivet procenttal (*ersättning för allmänna kostnader*).

9 §

Av den som ansökt om förrättning och övriga sakägare kan uppbäras förskott på lantmäteriavgiften och fordras säkerhet för betalningen av lantmäteriavgiften enligt vad som stadgas genom förordning.

11 §

Om lantmäteriavgiften inte betalas inom fastställd tid, skall en årlig dröjsmålsränta om 16 procent betalas på det förfallna beloppet.

Om lantmäteriavgiften inte betalas inom fastställd tid, skall en årlig dröjsmålsränta om 16 procent betalas på det förfallna beloppet. Om uppbärande av indrivningskostnader på grund av försummad betalning kan stadgas genom förordning. Genom förordning kan också stadgas om en fast dröjsmålsavgift som uppbärs i stället för dröjsmålsränta och indrivningskostnader.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Den tillämpas också på förrättningar som är oavslutade när lagen träder i kraft.